

Έτος Ίδρυσης 2006

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων
ΓΣΕΒΕΕ

Θεσμική,
ερευνητική
και επιχειρησιακή
ενδυνάμωση
της ΓΣΕΒΕΕ

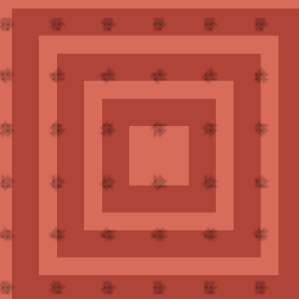
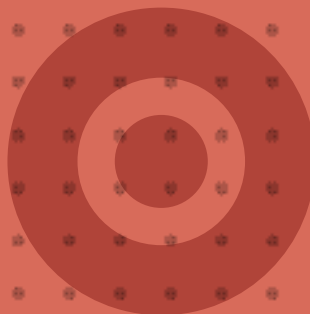
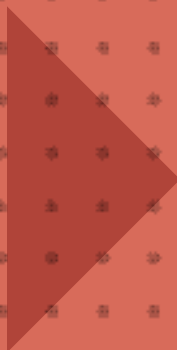
ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

Οδηγός επιδομάτων μητρότητας και αδειών για τους/ τις επιχειρηματίες / αυτοαπασχολούμενους/ες

 Δρ. Ηλέκτρα Κουτσούκου
Δικηγόρος

ΑΘΗΝΑ 2020

Έτος Ίδρυσης 2006

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων
ΓΣΕΒΕΕ

Οδηγός επιδομάτων μητρότητας και αδειών για τους/ τις επιχειρηματίες / αυτοαπασχολούμενους/ες

Δρ. Ηλέκτρα Κουτσούκου
Δικηγόρος

ΑΘΗΝΑ 2020

Τίτλος:
**Οδηγός επιδομάτων μητρότητας και αδειών
για τους/τις επιχειρηματίες /αυτοαπασχολούμενους/ες**

Τύπος δημοσίευσης:
Θεματικοί Οδηγοί ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Χρονολογία δημοσίευσης:
2020 Νο: 1/2020

Συγγραφέας:
Δρ. Ηλέκτρα Κουτσούκου, Δικηγόρος

Επιμέλεια:
Ιωάννα Προφύρη, Δέσποινα Βαλάση, Έλενα Χαραλαμπίδου

Σχεδιασμός/σελιδοποίηση:
Χρήστος Τσολερίδης, Ιωάννα Καλουμένου

Οι γνώμες που διατυπώνονται και τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούνται στον παρόντα Θεματικό Οδηγό δεσμεύουν μόνο τους συντάκτες του και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη τις επίσημες απόψεις του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ και της ΓΣΕΒΕΕ.

Ο παρών Θεματικός Οδηγός εκπονήθηκε στο πλαίσιο έργου «Θεσμική, ερευνητική και επιχειρησιακή ενδυνάμωση της ΓΣΕΒΕΕ» με κωδικό ΟΠΣ 5001290. Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014–2020».

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

**Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων
Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών
Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας**

Αριστοτέλους 46, 104 33 Αθήνα
Τηλ: 210 8846852, Φαξ: 210 884653
Email: info@imegsevee.gr
www.imegsevee.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

**Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση**

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πράξη: «Θεσμική, ερευνητική
και επιχειρησιακή ενδυνάμωση
της ΓΣΕΒΕΕ, ΟΠΣ 5001290»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ ΩΣ ΘΕΜΕΛΙΩΔΗΣ ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ	06
2. Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑΣ ΩΣ ΘΕΜΕΛΙΩΔΗΣ ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ- Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ-ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ	07
3. ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	09
ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	17
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ & ΠΗΓΕΣ	19

1. Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ ΩΣ ΘΕΜΕΛΙΩΔΗΣ ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Σύμφωνα με το Σύνταγμα, στο άρθρο 21, ορίζεται πως «η οικογένεια, ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του Έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του Κράτους [...]».

Η θεμελιώδης αυτή υποχρέωση του κράτους λαμβάνει χώρα μέσω προστατευτικών για τη μητρότητα διατάξεων που αφορούν, μεταξύ άλλων, και στην προστασία της εργαζόμενης μητέρας, κατά τη διάρκεια της εργασιακής της ζωής¹.

Οι εν λόγω ρυθμίσεις περιέχονται σε νόμους (με την ενσωμάτωση, μεταξύ άλλων, διεθνών και κοινοτικών κανόνων) αλλά και σε εθνικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας.

Τούτο, πρακτικά, μπορεί να σημαίνει πως η προστασία παρέχεται στο στάδιο της πρόσληψης, κατά τη διάρκεια της εργασιακής σχέσης, ή και με την πρόβλεψη ειδικών διατάξεων που προστατεύουν την μητέρα από την απόλυση (π.χ. για λόγους σχετιζόμενους με εγκυμοσύνη κ.τ.λ.) ή με διατάξεις που αφορούν σε άδειες κ.τ.λ.).

Η προστασία της μητρότητας στον χώρο της εργασίας για τις μητέρες αυτοαπασχολούμενες επιχειρηματίες λαμβάνει χώρα με τη μορφή προνοιακών επιδομάτων, με τη μείωση κλάδου ασφαλιστικών εισφορών, υπό προϋποθέσεις ή και προγράμματα που αφορούν αποκλειστικά στα παιδιά, όπως παιδικές κατασκηνώσεις κ.ά.

Η προσέγγιση της προστασίας της μητρότητας στον χώρο της εργασίας, για τις μητέρες επιχειρηματίες/ αυτοαπασχολούμενες, που ακολουθεί, παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον, λαμβάνοντας υπόψη δύο δεδομένα: πρώτον, τη δυσκολία προσδιορισμού της φύσης ή του χαρακτήρα της αυτοαπασχόλησης εν γένει, τόσο στο κοινωνικό δίκαιο όσο και στην οικονομία, λόγω των διαφοροποιήσεων των ίδιων των διαφορετικών κατηγοριών των ελεύθερων επαγγελματιών μεταξύ τους (εργασιακές συνθήκες, κοινωνικό status, οικονομική επιφάνεια), και, δεύτερον, λόγω του ετεροκαθορισμού της αυτοαπασχόλησης από τη μισθωτή εργασία.

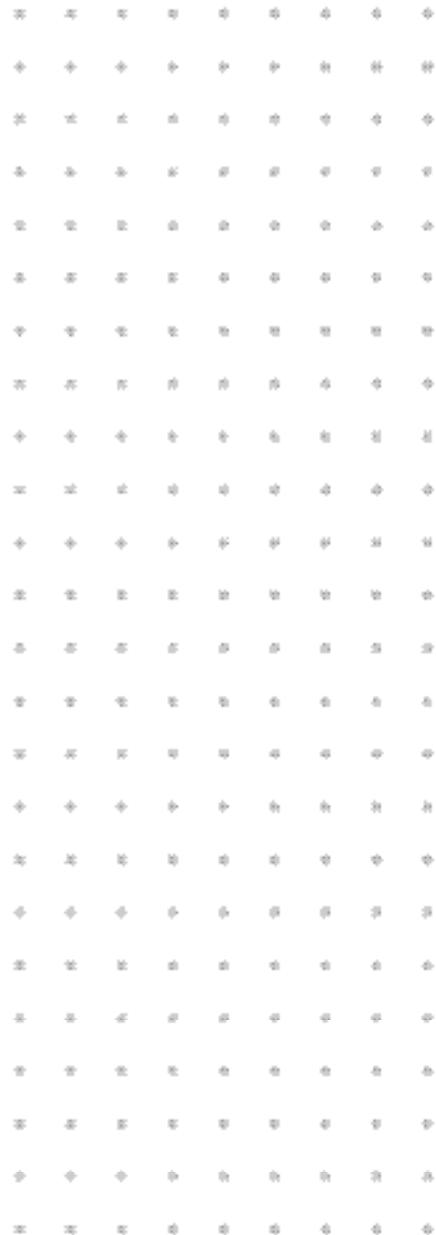
2. Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΩΣ ΘΕΜΕΛΙΩΔΗΣ ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ- Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ- ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ

Η κοινωνική προστασία του παιδιού θεμελιώνεται συνταγματικά στο άρθρο 21, όπου, αφενός, αναγνωρίζεται η άμεση προστασία της παιδικής ηλικίας (21 παρ.1 και 3Σ) ως αυτοτελώς προστατευόμενου κοινωνικού αγαθού και, αφετέρου, προβλέπεται η έμμεση προστασία της μέσω ειδικών ρυθμίσεων για την προστασία της οικογένειας γενικά, αλλά και των πολύτεκνων οικογενειών, της μητρότητας (21 παρ.1) και των ορφανών (21 παρ.2).ⁱⁱ Στην εν λόγω διάταξη κατοχυρώνεται το δικαίωμα του ατόμου για κοινωνική ασφάλεια στην ευρύτερη μορφή του,ⁱⁱⁱ επιμέρους έκφανση του οποίου αποτελεί η κοινωνική προστασία της ευάλωτης πληθυσμιακής ομάδας των παιδιών, και έμμεσα συνάγεται η υποχρέωση του κοινού νομοθέτη για λήψη εξειδικευμένων και αυξημένων προς την κατεύθυνση αυτή μέτρων. Ένα επιπλέον συνταγματικό έρεισμα για τη διαμόρφωση ενός αποτελεσματικού συστήματος κοινωνικής προστασίας για το παιδί μπορεί να αναζητηθεί και στην αρχή του κοινωνικού κράτους, η οποία, μετά την αναθεώρηση του 2001, κατοχυρώθηκε ρητά στο άρθρο 25 παρ.1 του Συντάγματος.

Η κοινωνική προστασία του παιδιού εξειδικεύεται νομοθετικά με διατάξεις του κοινού δικαίου στα πεδία της κοινωνικής ασφάλισης, της κοινωνικής πρόνοιας και της απασχόλησης, αποσκοπεί δε, μεταξύ άλλων, στη διασφάλιση ενός κατώτατου ορίου ευημερίας και στον έλεγχο της διαδικασίας κοινωνικοποίησής του. Πραγματώνεται με ένα σύνθετο σύνολο μέτρων ("child support package"),^{iv} που συμπεριλαμβάνει τη θεσμοθέτηση προγραμμάτων επιδοματικής ενίσχυσης, προγραμμάτων παροχής κοινωνικών υπηρεσιών κλειστής (ιδρυματική περίθαλψη) και ανοιχτής προστασίας (βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί και κατασκηνώσεις),^v καθώς και με τους ειδικούς θεσμούς κοινωνικής προστασίας, δηλαδή την υιοθεσία, την επιτροπεία και την αναδοχή.

Φυσικά, δικαιώματα κοινωνικής προστασίας είναι δυνατό να απορρέουν για τα παιδιά και έμμεσα, κατά κύριο λόγο μέσω της προστασίας της οικογένειας (και της πολύτεκνης οικογένειας, 21 παρ.2), εφόσον υφίσταται, ή της μητρότητας. Για παράδειγμα, η κοινωνική προστασία του παιδιού πραγματώνεται μέσω της ενίσχυσης της οικογένειας με τη θεσμοθέτηση, μεταξύ άλλων, σύνθετων παροχών κοινωνικής

ασφάλειας, που ενσωματώνουν στοιχεία, τόσο κοινωνικοασφαλιστικού όσο και προνοιακού χαρακτήρα, όπως το επίδομα τρίτου παιδιού και τα επιδόματα ή οι συντάξεις της πολύτεκνης μητέρας και της μητέρας που αποκτά τρίτο παιδί αποτελούν μικτές παροχές με προνοιακή, κατά κύριο λόγο, κατεύθυνση. Η διάπλαση των μικτών συστημάτων κοινωνικής προστασίας προέκυψε από την αναγκαιότητα παράλληλης πραγμάτωσης της κοινωνικής ασφάλειας και συντονισμού των παραδοσιακών προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής, ώστε να προωθείται η αλληλεγγύη και η κοινωνική δικαιοσύνη παράλληλα με τις αρχές της ανταποδοτικότητας των παροχών. Υπό το πρίσμα αυτό, εξετάζονται αυτοτελώς οι άμεσα σχετιζόμενες με την παιδική ηλικία παροχές, στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής, για τα παιδιά των αυτοαπασχολούμενων/επιχειρηματιών, ως άμεσα συνδεδεμένες με τις παροχές μητρότητας (π.χ. παιδικές κατασκηνώσεις, μείωση ασφαλιστικών εισφορών κ.τ.λ.).

3. ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Πότε δικαιούστε το επίδομα μητρότητας; Τι καλύπτει το επίδομα μητρότητας;

Το δικαιούνται αυτοαπασχολούμενες γυναίκες – άμεσα ασφαλισμένες του Οργανισμού Ασφάλισης Ελευθέρων Επαγγελματιών (Ο.Α.Ε.Ε.). Δικαιούνται λόγω κυοφορίας και λοχείας: μηνιαίο Επίδομα Μητρότητα, ύψους 150 ευρώ, για 4 μήνες. Επιπλέον, είναι απαραίτητα:

- Ταμειακή Ενημερότητα
- Ασφαλιστική Ικανότητα για παροχές ασθένειας κατά την ημερομηνία τοκετού
- Μη δικαιούχος επιδόματος από άλλον ασφαλιστικό οργανισμό

ΠΡΟΣΟΧΗ

Το εν λόγω επίδομα χορηγείται για τοκετό από 23/1/2015 (ημερομηνία έναρξης ισχύος της Υπουργ. απόφασης) και ανεξάρτητα από την προβλεπόμενη μείωση ασφαλιστικών εισφορών του άρθρου 141 του Ν. 3655/08.

Ποια δικαιολογητικά απαιτούνται για την χορήγηση του επιδόματος μητρότητας;

Για τη χορήγηση του επιδόματος μητρότητας απαιτείται η υποβολή των παρακάτω δικαιολογητικών:

- Αίτηση της ασφαλισμένης στο περιφερειακό τμήμα του Ο.Α.Ε.Ε., που ανήκει βάσει της επαγγελματικής της έδρας.
- Ληξιαρχική πράξη γέννησης του τέκνου ή βεβαίωση του γιατρού του μαιευτηρίου για την πραγματοποίηση του τοκετού.
- Υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 ότι δεν δικαιούται από άλλον ασφαλιστικό οργανισμό επίδομα μητρότητας.
- Φωτοαντίγραφο της πρώτης σελίδας του βιβλιαρίου Τραπεζικού Λογαριασμού Ταμειυτηρίου ή Όψεως, στην οποία θα αναγράφονται ο αριθμός Ι.Β.Α.Ν. και το ονοματεπώνυμο του δικαιούχου. (Βλ. υποδείγματα των δικαιολογητικών στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ).

Θεσμικό πλαίσιο που διέπει το επίδομα μητρότητας

Άρθρο 6 του ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4097/2012 (ΦΕΚ. Α' 235/3-12-12) «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών κατά την άσκηση αυτοτελούς επαγγελματικής δραστηριότητας – Εναρμόνιση της νομοθεσίας με την Οδηγία 2010/41/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου»
2010/41/ΕΕ Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αρ. Φ.40035/41931/1653 /23-1-2015 Υπουργ. απόφαση (ΦΕΚ. Β' 192/23-1-15) «Καθορισμός διαδικασίας και δικαιολογητικών για τη χορήγηση επιδόματος μητρότητας στις άμεσα ασφαλισμένες του ΟΑΕΕ κατ' εφαρμογή του άρθρου 6 του Ν. 4097/2012».

χορηγήσει το επίδομα μητρότητας καθώς η νομοθεσία προβλέπει ως απαραίτητη προϋπόθεση, μεταξύ άλλων, την ύπαρξη ταμειακής ενημερότητας και ασφαλιστικής ικανότητας για παροχές ασθένειας κατά την ημερομηνία του τοκετού. Πάντως, η αρμόδια υπηρεσία δεν εξέδωσε σχετική απορριπτική απόφαση, ώστε να δοθεί η δυνατότητα στην ασφαλισμένη να υποβάλει σχετική ένσταση.

Ο Συνήγορος του Πολίτη επεσήμανε στην υπηρεσία ότι, η πρόβλεψη του νομοθέτη για ταμειακή ενημερότητα κατά την ημερομηνία του τοκετού ως προϋπόθεση για την καταβολή του επιδόματος μητρότητας στοχεύει στον αποκλεισμό από το επίδομα, ασφαλισμένων που δεν είναι συνεπείς στην καταβολή των εισφορών τους και ως εκ τούτου δεν μπορούν να απολαμβάνουν τις αντίστοιχες ασφαλιστικές παροχές. Η μη συγχώρεση, όμως, καθυστέρησης καταβολής μίας δόσης, σε ασφαλισμένη η οποία για λόγους ανωτέρας βίας δεν μπόρεσε να είναι συνεπής, ενώ μέχρι την κιοφορία και τη λοχεία, ήταν απόλυτα συνεπής, παραβιάζει καταφανώς την αρχή της επιείκειας, της χρηστής διοίκησης και της εμπιστοσύνης των ασφαλισμένων προς τον ασφαλιστικό τους φορέα, προς τον οποίο με συνέπεια εξοφλούσαν τις υποχρεώσεις τους. Στην συγκεκριμένη περίπτωση μάλιστα, θα έπρεπε να ληφθεί υπόψη ότι η ασφαλισμένη έσπευσε να καλύψει τις υποχρεώσεις της προς τον ΟΑΕΕ αμέσως μετά την εξαγωγή της από το μαιευτήριο, λίγες μόνον ημέρες μετά την λήξη της προθεσμίας πληρωμής. Επίσης, ο Συνήγορος του Πολίτη επεσήμανε στην υπηρεσία την παραβίαση διατάξεων της διοικητικής διαδικασίας και συγκεκριμένα, την μη χορήγηση γραπτής απορριπτικής απόφασης στην ασφαλισμένη, ώστε να έχει την δυνατότητα να υποβάλει ένσταση, στην οποία θα μπορούσε να εκθέσει γραπτώς τους λόγους για τους οποίους δεν μπόρεσε να είναι συνεπής στην καταβολή της δόσης. Μετά την παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη η αρμόδια υπηρεσία ΟΑΕΕ εξέδωσε απορριπτική απόφαση, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα στην ασφαλισμένη να υποβάλει ένσταση, η οποία έγινε δεκτή από την Τοπική Διοικητική Επιτροπή».vii

ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ - ΕΜΒΑΘΥΝΣΗ

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Πολίτης, ασφαλισμένη στον Ο.Α.Ε.Ε., κατά την ημερομηνία του τοκετού δεν είχε εξοφλήσει την τελευταία δόση των εισφορών της. Το αρμόδιο Περιφερειακό Τμήμα του ΟΑΕΕ δεν της χορήγησε επίδομα μητρότητας λόγω του γεγονότος αυτού, ενώ δεν εξέδωσε σχετική απορριπτική απόφαση, ώστε να της δώσει τη δυνατότητα να υποβάλει ένσταση.^{vi}

Για το εν λόγω ζήτημα, έχει τοποθετηθεί σχετικά ο Συνήγορος του Πολίτη.
«Ασφαλισμένη στον Οργανισμό Ασφάλισης Ελεύθερων Επαγγελματιών (Ο.Α.Ε.Ε.), ζήτησε τη διαμεσολάβηση του Συνηγόρου του Πολίτη επειδή το αρμόδιο Περιφερειακό Τμήμα του ΟΑΕΕ δεν της χορήγησε επίδομα μητρότητας. Συγκεκριμένα, η πολίτης, ενώ καθ' όλο το διάστημα της ασφάλισής της ήταν συνεπής στην καταβολή των εισφορών της, δεν κατέβαλε τη δόση που προηγήθηκε της ημερομηνίας του τοκετού επικαλούμενη σοβαρούς λόγους, με αποτέλεσμα να μην είναι ταμειακά ενήμερη τη συγκεκριμένη ημερομηνία. Ως εκ τούτου, το Περιφερειακό Τμήμα του ΟΑΕΕ αρνήθηκε να της

Δικαιούται ο πατέρας γονική άδεια φροντίδας παιδιού, σε περίπτωση που η μητέρα είναι αυτοαπασχολούμενη;

Ο εργαζόμενος πατέρας έχει αυτοτελές δικαίωμα και με τις ίδιες προϋποθέσεις χρήσης της προβλεπόμενης από τις ΕΓΣΣΕ άδειας φροντίδας παιδιού (μειωμένο ωράριο), χορηγούμενου του δικαιώματος και σε περίπτωση που η μητέρα είναι αυτοαπασχολούμενη, σύμφωνα με το άρθρο 2 της ΕΓΣΣΕ 2014.^{viii}

Δικαιούστε μαιευτική περίθαλψη-επίδομα τοκετού ως άμεσα και έμμεσες ασφαλισμένες στον π. Ο.Α.Ε.Υ;

Στους δικαιούχους του ΕΟΠΥΥ παρέχεται μαιευτική περίθαλψη μέσω των συμβεβλημένων παροχών υγείας, στο πλαίσιο της ισχύουσας κάθε φορά νομοθεσίας και των όρων των συμβάσεων με αυτούς.

Σε περίπτωση τοκετού εκτός δημοσίου μαιευτηρίου, ιδιωτικού συμβεβλημένου ή μη, δηλαδή σε περίπτωση που ο τοκετός λάβει χώρα στο σπίτι, καταβάλλεται, αντί μαιευτικής περίθαλψης, εφάπαξ χρηματική αποζημίωση, ως εξής:

- 900 ευρώ για τον τοκετό
- 1200 ευρώ για δίδυμη κύηση
- 1600 ευρώ για τρίδυμη κύηση

Τοκετός θεωρείται και η γέννηση νεκρού εμβρύου άνω των 22 εβδομάδων.^{ix}

Επίσης, δικαιούστε πρόσβαση στο πλαίσιο της «πρωτοβάθμιας Φροντίδα Υγείας» (Π.Φ.Υ.), σε όλες τις υπηρεσίες και πράξεις οι οποίες διενεργούνται με σκοπό την πρόληψη και αποκατάσταση των βλαβών υγείας, όπως, ενδεικτικά, στους Σταθμούς Προστασίας Μάνας, Παιδιού και Εφήβου, όπου διαθέτει ο φορέας.

Η εν λόγω παροχή, αν και κατά νομική ακριβολογία δεν είναι κοινωνικοασφαλιστική, αλλά παροχή υγείας/περίθαλψη, εμπίπτει στο πεδίο του παρόντος Οδηγού, καθώς αποτελεί παροχή επιδοματικού τύπου, χορηγούμενη εφάπαξ ανά περίπτωση, με την επέλευση της ασφαλιστικής περίπτωσης.

Τέλος, στο πλαίσιο της «πρωτοβάθμιας Φροντίδα Υγείας (Π.Φ.Υ.), υπάρχει η δυνατότητα εγγραφής στον Οικογενειακό Γιατρό, καθώς και στις ΤΟΜΥ (Τοπικές Ομάδες Υγείας). Ειδικότερα:

Ο οικογενειακός γιατρός αποτελεί μια δωρεάν λειτουργία του Π.Φ.Υ. Με δεδομένη την υποχρεωτική εγγραφή του πληθυσμού σε Οικογενειακό Ιατρό, η αίτηση μπορεί να υποβληθεί σε Οικογενειακό Ιατρό της επιλογής σας, μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής <https://www.e-syntagografisi.gr/p-rv/p>. ή σε κάθε δημόσια δομή Π.Φ.Υ ή απευθείας στον Οικογενειακό Ιατρό^x.

Οι ΤΟΜΥ είναι Ομάδες Παροχής Υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας. Στελεχώνονται από ολιγομελείς ομάδες, διεπιστημονικού χαρακτήρα, ενώ βασική προτεραιότητά τους αποτελεί η παροχή υπηρεσιών πρόληψης και προαγωγής υγείας στον υγιή πληθυσμό, η παροχή υπηρεσιών που σχετίζονται με τη δημόσια υγείας (π.χ εμβολιασμοί), καθώς και η φροντίδα των ασθενών, κυρίως στην αντιμετώπιση των χρόνιων νοσημάτων .

Ποια είναι τα δικαιολογητικά για τη χορήγηση επιδόματος τοκετού στο σπίτι;

Για την χορήγηση επιδόματος τοκετού, απαιτούνται:

- Ληξιαρχική πράξη γέννηση του παιδιού.
 - Υπεύθυνη Δήλωση του Ν.1599/86 της άμεσα δικαιούχου στην οποία θα δηλώνει ότι ο τοκετός πραγματοποιήθηκε στο σπίτι και δεν ακολούθησε νοσηλεία στο άμεσο χρονικό διάστημα.
- Σε περίπτωση έμμεσου μέλους η δήλωση θα συμπληρώνεται από τον άμεσα δικαιούχο.
- Βεβαίωση της μαίας ότι ο τοκετός πραγματοποιήθηκε στο σπίτι.
 - Απόδειξη παροχής υπηρεσιών της μαίας καθώς και άδεια άσκησης επαγγέλματος αυτής.

Δικαιούστε δαπάνες ιατρικής υποβοηθούμενης αναπαραγωγής;

Χορηγούνται δαπάνες ιατρικής υποβοηθούμενης αναπαραγωγής στις άμεσα και έμμεσα ασφαλισμένες ασφαλιστικών οργανισμών ηλικίας έως 50 ετών και μέχρι 4 ολοκληρωμένες προσπάθειες, αφού συμπληρωθεί τετράμηνο από την τελευταία προσπάθεια, σύμφωνα με τα επιμέρους οριζόμενα στις διατάξεις του Ν. 3305/2005 (Α' 17) «Εφαρμογή της

ιατρικώς Υποβοηθούμενης Αναπαραγωγής», όπως κάθε φορά ισχύουν.^{xi}

Ποιο είναι το θεσμικό πλαίσιο, που μπορείτε να επικαλεστείτε, για δαπάνες ιατρικώς υποβοηθούμενης αναπαραγωγής;

Υπ' αριθμ. Φ.90380/25916/3294/3.11.2011 (Β' 2456) Κοινή Υπουργική Απόφαση, «Ενιαίος Κανονισμός Παροχών Υγείας (Ε.Κ.Π.Υ.) του Εθνικού Οργανισμού Παροχών Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.)», «ΕΝΙΑΙΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΑΡΟΧΩΝ ΥΓΕΙΑΣ»^{xii}, ο οποίος είχε τροποποιηθεί και συμπληρωθεί στο σύνολό του με τις ΥΑ Φ.90380/5383/738/10.04.2012 (ΦΕΚ Β' 1233/11.04.2012) και ΥΑ ΕΜΠ5/2012 (ΦΕΚ Β' 3054/18.11.2012).

Ο Ε.Κ.Π.Υ τροποποιήθηκε ευρέως και αντικαταστάθηκε με την ΥΑ ΕΑΛΕ/Γ.Π. 46846/2018 "Τροποποίηση και αντικατάσταση της με αριθμ. πρωτ.

Φ.90380/25916/3294/31.10.2011 (Β' 2011) Κοινής Υπουργικής Απόφασης, όπως ισχύει, με θέμα «Ενιαίος Κανονισμός Παροχών Υγείας (ΕΚΠΥ) του Εθνικού Οργανισμού Παροχών Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ)»." (ΦΕΚ Β' 2315/19.06.2018), η οποία (ΥΑ 46846/2018) τροποποιήθηκε και αντικαταστάθηκε εκ νέου με την ΚΥΑ ΕΑΛΕ/Γ.Π. 80157/2018 (ΦΕΚ Β' 4898/10.11.2018), με έναρξη ισχύος από 1η Νοεμβρίου 2018.^{xiii}

Δικαιούστε επίδομα ως τρίτεκνη και πολύτεκνη μητέρα;

Ειδική αναφορά στις πολύτεκνες οικογένειες^{xiv} γίνεται από το συνταγματικό νομοθέτη στο άρθρο 21 παρ.2 του Συντάγματος, όπου ορίζεται πως «έχουν δικαίωμα ειδικής φροντίδας από το Κράτος». Στο πλαίσιο της εν λόγω συνταγματικής εντολής προβλέπεται η χορήγηση ειδικών επιδομάτων στους πολύτεκνους γονείς και σύνταξης στην πολύτεκνη μητέρα.

Με το Ν. 4093/9-11-2012 (ΦΕΚ222/12-11-2012) η ισόβια σύνταξη της πολύτεκνης μητέρας, το επίδομα τρίτου τέκνου και η εφάπαξ παροχή ύψους 2.000 ευρώ για κάθε νέο τέκνο καταργήθηκαν από 1/11/2012, στη θέση τους καθιερώθηκε ένα «ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων» με δικαιούχους ολίγες πλέον πολύτεκνες οικογένειες, κυρίως κάτω από το όριο της φτώχειας. Ειδικότερα, το πολυτεκνικό επίδομα αντικαταστάθηκε

από 1/1/2013 από το ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων με εισοδηματικά κριτήρια και από το ειδικό επίδομα τριτέκνων και πολυτέκνων με όριο οικογενειακού εισοδήματος μέχρι 45.000 €, επανήλθαν δηλαδή τα εισοδηματικά κριτήρια.

Πλέον, με το Νόμο 4512/2018 θεσπίζεται επίδομα παιδιού, το οποίο αντικαθιστά το ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων και το ειδικό επίδομα τριτέκνων και πολυτέκνων.

Το επίδομα παιδιού καταβάλλεται από 1-1-2018 λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό των εξαρτώμενων τέκνων, το ισοδύναμο οικογενειακό εισόδημα και την κατηγορία ισοδύναμου οικογενειακού εισοδήματος.

Μπορείτε να συμμετάσχετε στο κατασκηνωτικό πρόγραμμα ΕΦΚΑ; Ποια δικαιολογητικά απαιτούνται;

Στο πλαίσιο της προστασίας της μητρότητας και της παιδικής ηλικίας, πρόσφατα, με απόφαση του εποπτεύοντος Υπουργείου και του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΦΚΑ, το 2018 για πρώτη φορά, εγκρίθηκε η φιλοξενία σε ιδιωτικές κατασκηνώσεις για 3.000 παιδιά δικαιούχων ασφαλισμένων και συνταξιούχων του τ. Ο.Α.Ε.Ε., γεννηθέντα κατά την περίοδο από 2003 έως 2013.

Η επιλογή των παιδιών γίνεται αποκλειστικά με ηλεκτρονική κλήρωση λόγω του μεγάλου αριθμού των δικαιούχων, ενώ ηλεκτρονικά γίνεται και η αίτηση.

^{xv} Η αίτηση γίνεται στο δικτυακό τόπο του e-ΕΦΚΑ, κατόπιν πιστοποιημένης πρόσβασης, με τους κωδικούς του TAXIS και οι γονείς μπορούν να επιλέξουν μέχρι 5 κατασκηνώσεις με σειρά προτεραιότητας.^{xvi}

Πότε δικαιούστε μείωση των ασφαλιστικών εισφορών;

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 141 του Ν. 3655/08 θεσπίστηκε για πρώτη φορά για τις μήτερες ασφαλισμένες μείωση των εισφορών κλάδου κύριας σύνταξης που τις βαρύνουν, υπό προϋποθέσεις, όπως αποτυπώνονται παρακάτω:

→ Μείωση κατά 50% των εισφορών του κλάδου κύριας σύνταξης

→ Για διάστημα κατά τους πρώτους 12 μήνες, μετά τη γέννηση

Το δικαίωμα καταβολής μειωμένων ασφαλιστικών εισφορών ισχύει από τον 4/08 και μπορεί να ασκηθεί οποτεδήποτε. Μπορεί δηλαδή οι ασφαλιστικές εισφορές του συγκεκριμένου 12μήνου να καταβληθούν μειωμένες οποτεδήποτε με τις ισχύουσες κάθε φορά αναπροσαρμοσμένες τιμές και τα τυχόν αναλογούντα τέλη καθυστέρησης. Στην περίπτωση που θα υπάρξει τοκετός πριν τη λήξη του 12μηνου, τότε θα αρχίζει νέο χρονικό διάστημα από τον επόμενο μήνα του δεύτερου τοκετού και μετά.

Με ποιες προϋποθέσεις δικαιούστε μείωση των ασφαλιστικών εισφορών; Ποια η διαδικασία;

Προκειμένου η ασφαλισμένη να τύχει της μείωσης των εισφορών του κλάδου σύνταξης θα πρέπει:

- Να καταθέσει σχετική αίτηση και να προσκομίσει Ληξιαρχική Πράξη Γέννησης του τέκνου.
- Να καταθέσει Πιστοποιητικό Οικογενειακής Κατάστασης.

Για τους κλάδους κύριας ασφάλισης-σύνταξης αυτοαπασχολουμένων που προβλέπεται καταβολή μειωμένων εισφορών από άλλη αιτία δεν επιτρέπεται η συσσώρευση μειώσεων αλλά ισχύει το μεγαλύτερο ποσοστό μείωσης.

Δικαιούνται μείωση των ασφαλιστικών εισφορών οι παλαιές ασφαλισμένες;

Για τις «παλαιές» ασφαλισμένες (ασφαλισμένες πριν την 01-01-93) όπου υπάρχει παράλληλη υποχρεωτική ασφάλιση το δικαίωμα καταβολής μειωμένης ασφαλιστικής εισφοράς ασκείται και στους δύο φορείς.

Ποιες μητέρες ΔΕΝ δικαιούνται μείωση του ασφαλιστρού;

- Οι Προαιρετικά ασφαλισμένες μητέρες
- Οι «Νέες» ασφαλισμένες (ασφαλισμένες μετά την 01-01-93) που με δική τους βούληση επέλεξαν να ασφαλιστούν σε δεύτερο Φορέα. Η μειωμένη ασφαλιστική εισφορά θα γίνεται μόνο από τον φορέα της υποχρεωτικής ασφάλισης.^{xvii}

Ποιο είναι το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την μείωση κατά 50% των ασφαλιστικών εισφορών του κλάδου κύριας ασφάλισης για τις μητέρες, 12 μήνες μετά τον τοκετό;

Την μείωση κατά 50% διέπει το εξής θεσμικό πλαίσιο:

→ Άρθρο 141 Ν.3655/2008

→ Αρ.Πρωτ.ΔΙΕΣ/Φ7/10/102401 Εγκύκλιος 79/2008, με θέμα «Μείωση εισφορών κατά 50% στις γυναίκες ασφαλισμένες μετά το δωδεκάμηνο του τοκετού».

ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ – ΕΜΒΑΘΥΝΣΗ

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 1

Τέκνο Τ, Μητέρας Μ, ασφαλισμένης του ΟΑΕΕ, αποβιώνει αμέσως μετά τον τοκετό. Δικαιούται η ασφαλισμένη Μ να κάνει χρήση του δικαιώματος της καταβολής, για δώδεκα μήνες, των μειωμένων, κατά 50% εισφορών;

Απάντηση

Σύμφωνα με την 259/2010 ΓΝΜΔ ΝΣΚ ^{xviii} στην περίπτωση που το τέκνο αποβιώσει αμέσως μετά τη γέννησή του, η μητέρα δεν έχει δικαίωμα καταβολής μειωμένων κατά 50% εισφορών του κλάδου κύριας σύνταξης, αλλά οφείλει να καταβάλει ολόκληρο το ποσόν των αναλογουσών εισφορών της για το δωδεκάμηνο που ακολουθεί τον μήνα τοκετού. ^{xix}

Εμβάθυνση

Ειδικότερα, με το άρθρο. 141 παράγραφος 2 Ν. 3655/2008 (ΦΕΚ 58 Α') «Διοικητική και οργανωτική μεταρρύθμιση του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις» ορίζεται ότι:

«Οι εισφορές του κλάδου κύριας σύνταξης με τις οποίες βαρύνονται οι γυναίκες ασφαλισμένες Φορέων Κύριας Ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας μειώνονται κατά 50%, κατά το δωδεκάμηνο απασχόλησης που ακολουθεί το μήνα του τοκετού. Για τους κλάδους κύριας ασφάλισης-σύνταξης αυτοαπασχολουμένων, που προβλέπεται καταβολή μειωμένων εισφορών από άλλη αιτία, δεν επιτρέπεται η σύσρευση μειώσεων αλλά ισχύει το μεγαλύτερο ποσοστό μείωσης. Σε περίπτωση λήψης επιδόματος λοχείας, η ανωτέρω μείωση των ασφαλιστικών εισφορών κλάδου κύριας σύνταξης

χωρεί κατά το δωδεκάμηνο που έπεται της λήξης της επιδότησης λόγω λοχείας».

Είναι σαφές, πως με τις διατάξεις του άρθρ. 141 Ν. 3655/2008 επιχειρήθηκε από τον κοινό νομοθέτη, στο πλαίσιο της προσπάθειας διαμόρφωσης ενισχυτικής προς την οικογένεια κοινωνικής πολιτικής, η αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος της χώρας, αλλά και η ενίσχυση της μητέρας, η οποία, μετά τη γέννηση του τέκνου της, αντιμετωπίζει αυξημένες ανάγκες.

Τούτο καθίσταται σαφές και στην εισηγητική έκθεση του Ν. 3655/08, όπου αναφέρεται ρητά πως:

« το μέτρο αυτό αποσκοπεί στην ενίσχυση του οικογενειακού εισοδήματος για την αντιμετώπιση των αυξημένων οικονομικών αναγκών που συνεπάγεται η έλευση ενός νέου μέλους στην οικογένεια. Η μείωση αυτή αφορά κάθε παιδί που γεννιέται μετά την ψήφιση του νόμου αυτού. Με την υιοθέτηση της καταβολής μειωμένων εισφορών, σε συνδυασμό, με τον πλασματικό χρόνο ασφάλισης που χορηγείται στις μητέρες ασφαλισμένες οποιοδήποτε ασφαλιστικού οργανισμού της χώρας, τη γονική άδεια ανατροφής παιδιών και τα επιδόματα κυοφορίας και λοχείας, συγκροτείται μια ολοκληρωμένη δέσμη μέτρων για την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος και την ενίσχυση του θεσμού της οικογένειας».

Από τα παραπάνω, καθίσταται εμφανές πως ο κοινός νομοθέτης, κατά τις επιταγές του άρθρου 21 του Συντάγματος, επιχειρεί να βοηθήσει την οικογένεια, μέσω της οικονομικής ενίσχυσής της, με την μειωμένη καταβολή εισφορών ώστε, εμμέσως, να αντιμετωπισθεί και το δημογραφικό πρόβλημα.

Συνεπώς, αποδέκτης του συγκεκριμένου ευεργετήματος είναι η ίδια η οικογένεια, με δεδομένο, μάλιστα, πως η έλευση ενός νέου μέλους επιβαρύνει την οικογενειακό προϋπολογισμό.

Αυτό σημαίνει ότι στην προκειμένη περίπτωση τελικός αποδέκτης του εν λόγω ευεργετήματος δεν είναι το πρόσωπο της μητέρας, η οποία ως εκ της φύσεως της βρίσκεται σε ιδιαίτερη κατάσταση υγείας, αλλά η οικογένεια, η οποία καλείται να αντιμετωπίσει τα αυξημένα οικονομικά βάρη που συνεπάγεται ο ερχομός ενός βρέφους. Δικαιολογητικός λόγος λοιπόν της κρίσιμης διάταξης είναι η ενίσχυση του οικογενειακού

προϋπολογισμού, που συνεπάγεται η έλευση ενός νέου τέκνου στην οικογένεια.^{xx}

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 2

Τέκνο Τ, Μητέρας Μ, ασφαλισμένης του τ.Ο.Α.Ε.Ε, αποβιώνει μερικούς μήνες μετά τον τοκετό. Δικαιούται η ασφαλισμένη Μ να κάνει χρήση του δικαιώματός της καταβολής, για δώδεκα μήνες, μειωμένων, κατά 50% των εισφορών;

Απάντηση

Σύμφωνα με την 259/2010 ΓΝΜΔ ΝΣΚ, στην περίπτωση που το τέκνο αποβιώσει μερικούς μήνες μετά τον τοκετό, πάντα μέσα στο δωδεκάμηνο που ακολουθεί, τότε διακόπτεται η εφαρμογή της ευεργετικής διάταξης του άρθρου 141 παρ. 2 Ν. 3655/08 για το εναπομείναν του δωδεκαμήνου χρονικό διάστημα και η μητέρα ασφαλισμένη θα πρέπει να καταβάλλει ολόκληρες τις εισφορές της, καθ' όσον η ύπαρξη του παιδιού αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την εφαρμογή στο πρόσωπο της ανωτέρω ευνοϊκής ρυθμίσεως.^{xxi}

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 3

Μητέρα Μ, ασφαλισμένης του Ο.Α.Ε.Ε, υιοθετεί τέκνο Τ. Δικαιούται η ασφαλισμένη Μ να κάνει χρήση του δικαιώματός της καταβολής, για δώδεκα μήνες, μειωμένων, κατά 50% των εισφορών;

Απάντηση

Σύμφωνα με την 259/2010 ΓΝΜΔ ΝΣΚ, η διάταξη του άρθρου 141 παρ. 2 Ν. 3655/08 έχει εφαρμογή και στην περίπτωση της θετής μητέρας κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα των δώδεκα μηνών που ακολουθούν τον τοκετό, ανεξαρτήτως του τρόπου με τον οποίο αυτή απέκτησε παιδί, δηλαδή είτε μέσω υιοθεσίας, είτε μέσω παρένθετης μητρότητας, υπό την προϋπόθεση ότι η φυσική μητέρα δεν έχει κάνει χρήση του ευεργετήματος.^{xxii}

Εμβάθυνση

Επί του ζητήματος αυτού υποστηρίζεται η άποψη ότι η μητέρα που υιοθετεί ένα παιδί μπορεί να κάνει χρήση του ανωτέρω δικαιώματος, παρόλο που δεν κυοφορεί και δε γεννά η ίδια το παιδί, είτε το παιδί υιοθετηθεί αμέσως μετά τη γέννησή του είτε μέσα σε εύλογο χρόνο από αυτήν, καθ' όσον και σε κάθε περίπτωση η θετή μητέρα έχει αυξημένες ανάγκες λόγω της έλευσης

ενός νέου μέλους στην οικογένεια. Είναι όμως δυνατόν να υποστηριχθεί και η αντίθετη άποψη σε σχέση με το χρόνο που μεσολαβεί από τη γέννηση του παιδιού μέχρι την υιοθεσία, κατά την οποία μπορεί να γίνει χρήση του δικαιώματος μόνο όταν η υιοθεσία γίνεται αμέσως μετά τη γέννηση του παιδιού, ή μέσα σε εύλογο χρόνο, αλλά όχι οποτεδήποτε.

Περαιτέρω, εάν είναι γνωστή η βιολογική μητέρα του παιδιού, τότε έχει υποστηριχθεί η άποψη πως θα πρέπει να εξεταστεί η περίπτωση που εκείνη έχει ήδη κάνει χρήση του εν λόγω δικαιώματος, οπότε δεν μπορεί να κάνει χρήση αυτού η θετή μητέρα.

Συνεπώς, αληθής δικαιούχος του ανωτέρω δικαιώματος της καταβολής μειωμένων ασφαλιστικών εισφορών, όπως προαναφέρθηκε, είναι κατ' αρχήν η μητέρα, για τους λόγους που έχουν ήδη αναλυθεί, είτε είναι φυσική είτε θετή, υπό την ιδιότητά της ως του μέλους εκείνου της οικογένειας που, αυτονοήτως, έχει το κύριο βάρος της επιμέλειας και της ανατροφής του παιδιού, πάντα, με την προϋπόθεση ότι αυτό είναι στη ζωή.

Η μείωση αυτή των εισφορών αναφέρεται κατά την ρητή διατύπωση της προαναφερόμενης διάταξης στο χρονικό διάστημα των δώδεκα μηνών που ακολουθούν την γέννηση κάθε παιδιού, ενώ σε περίπτωση επιδότησης λόγω λοχείας, το δωδεκάμηνο καταβολής μειωμένων εισφορών αρχίζει από τη λήξη της άδειας αυτής. Επισημαίνεται δε ότι η χρήση της ευεργετικής αυτής διατάξεως είναι νοητή άπαξ και, ως εκ τούτου, σε περίπτωση που η φυσική μητέρα τύχει μειωμένων εισφορών κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα των δώδεκα μηνών μετά τον τοκετό, η θετή στερείται του ευεργετήματος.

Τούτη η προσέγγιση φαίνεται λογική, αφού τα έξοδα ενός παιδιού υπάρχουν σε κάθε περίπτωση και είναι ανεξάρτητα από τον τρόπο που αυτό έρχεται σε μια οικογένεια, δηλαδή είτε με φυσικό τρόπο, είτε με υιοθεσία, είτε με τη χρήση παρένθετης μητέρας.^{xxiii}

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 4

Μητέρα Μ, ασφαλισμένη του Ο.Α.Ε.Ε, κuoφορεί και γεννά ως παρένθετη μητέρα τέκνο Τ. Δικαιούται η ασφαλισμένη Μ να κάνει χρήση του δικαιώματός της καταβολής, για δώδεκα μήνες, μειωμένων, κατά 50% των εισφορών;

Απάντηση

Σύμφωνα με την 259/2010 ΓΝΜΔ ΝΣΚ, στην περίπτωση της παρένθετης μητρότητας, δηλαδή όταν μία γυναίκα κuoφορεί και γεννά (φέρουσα ή κuoφόρος), ύστερα από εξωσωματική γονιμοποίηση και μεταφορά γονιμοποιημένων ωαρίων, με χρήση ωαρίου ξένου προς την ίδια, για λογαριασμό μίας άλλης γυναίκας, η οποία επιθυμεί να αποκτήσει παιδί, αλλά αδυνατεί να κuoφορήσει για ιατρικούς λόγους (άρθρο 3 παρ. 9 ν. 3385/2002), το εν λόγω ευεργέτημα παρέχεται μόνο στην θετή μητέρα και όχι στη φυσική (φέρουσα ή κuoφόρο), αφού μόνον αυτή βαρύνεται με την φροντίδα του παιδιού.^{xxiv}

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 5

Υπάρχει δυνατότητα επιλογής του δικαιώματος από τον πατέρα (βιολογικό, θετό ή πατέρα που απέκτησε παιδί μέσω παρένθετης μητέρας);

Απάντηση

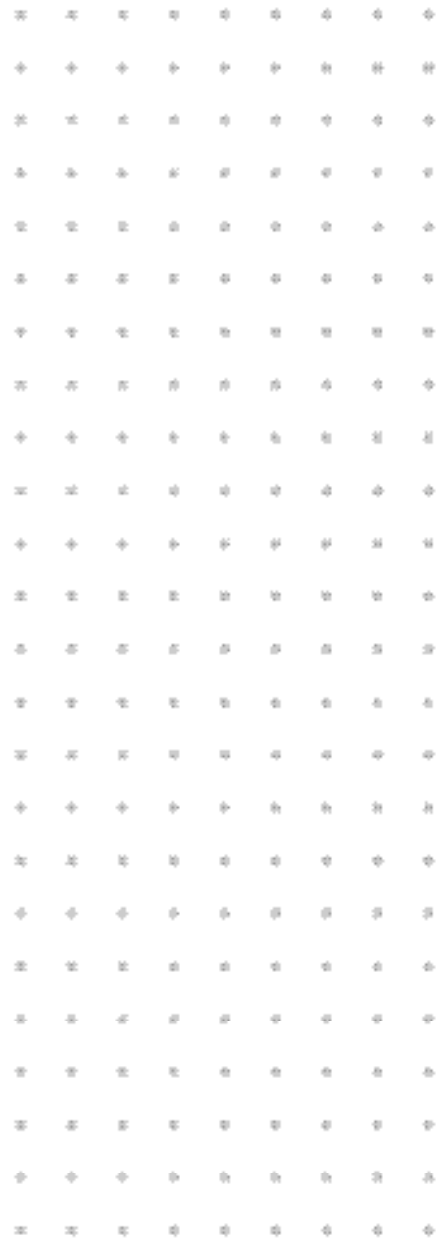
Σύμφωνα με την 259/2010 ΓΝΜΔ ΝΣΚ, κατά την κρατούσα άποψη, ο πατέρας σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να κάνει χρήση του υπό της διατάξεως του άρθρου 141 παρ. 2 Ν. 3655/08 και να τύχει του ευεργετήματος της καταβολής μειωμένων ασφαλιστικών εισφορών, καθ' όσον κατά την ρητή διατύπωση του άρθρου 141 παρ. 2 Ν. 3655/08 το ευεργέτημα αυτό χορηγείται μόνο στην μητέρα και ουδεμία αναφορά γίνεται ως προς το πρόσωπο του πατέρα, οι δε ασφαλιστικές διατάξεις, οι περιέχουσες ασφαλιστικό προνόμιο τυγχάνουν στενά ερμηνευτέες, αποκλειόμενης της διασταλτικής ερμηνείας ή της αναλογικής εφαρμογής τους.^{xxv xxvi}

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 6

Βιολογική ή θετή ή Μητέρα Μ, που αποκτά παιδί μέσω παρένθετης μητρότητας, ασφαλισμένης του τ. ΟΑΕΕ, αποβιώνει κατά τη γέννα και ο βιολογικός ή θετός ή που απέκτησε παιδί μέσω παρένθετης μητρότητας πατέρας Π αναλαμβάνει τη φροντίδα του παιδιού Π. Δικαιούται ο πατέρας Π να κάνει χρήση του δικαιώματός της καταβολής, για δώδεκα μήνες, μειωμένων, κατά 50% των εισφορών;

Απάντηση

Σύμφωνα με την 259/2010 ΓΝΜΔ, παρά την κρατούσα άποψη πως πατέρας σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να κάνει χρήση του υπό της διατάξεως του άρθρου 141 παρ. 2 Ν. 3655/08 προβλεπόμενου ευεργετήματος και κατά την άποψη της εισηγήτριας παρέδρου, ο πατέρας δικαιούται να κάνει χρήση της ως άνω ευεργετικής διατάξεως σε περίπτωση που η μητέρα αποβιώσει και αυτός αναλάβει την αποκλειστική ευθύνη και φροντίδα του παιδιού. Και τούτο γιατί μια αντιθέτως υποστηριζόμενη άποψη οδηγεί, αναμφίβολα, σε δυσμενή διάκριση σε βάρος του πατέρα κατά παράβαση της συνταγματικά κατοχυρωμένης αρχής της ισότητας (άρθρο 4 παρ. 2 του ισχύοντος Συντάγματος), δεδομένου ότι αφ' ενός μεν σκοπός της ρυθμίσεως είναι η ενίσχυση της οικογένειας, αφ' ετέρου δε δεν συντρέχουν αποχρώντες λόγοι που να δικαιολογούν την εξαίρεση του από την εφαρμογή του ως άνω ευεργετήματος. ^{xxvii} Το ίδιο θα πρέπει να υποστηριχθεί και στην περίπτωση που δεν υπάρχει θετή μητέρα αλλά θετό πατέρα, ο οποίος υιοθετεί το παιδί και αναλαμβάνει την φροντίδα του, καθώς και ο πατέρας του παιδιού που προήλθε από παρένθετη μητέρα. ^{xxviii}

Υποσημειώσεις

i Κουτσούκου Η. (2019), Η κοινωνική προστασία της οικογένειας στη σύγχρονη Ελλάδα, Αθήνα: Σιδέρη, σ. 31

ii Κουτσούκου Η. (2013), Η νομική προστασία του παιδιού στην Ελλάδα, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ.99

iii Ματθαίου Α. (1996), Αλληλεπίδραση κανόνων δικαίου κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας στους κλάδους αναπηρίας, γήρατος και οικογενειακών βαρών, Αθήνα-Κομοτηνή: Αντ. Ν. Σάκκουλας, σ. 217

iv Στεργίου Α. (1996), Οικογενειακά επιδόματα: (Τα οικογενειακά επιδόματα στο πεδίο έντασης ανάμεσα στην καθολικότητα και την επιλεκτικότητα) και Συλλογή Νομοθεσίας για την επιδοματικής προστασία της οικογένειας, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας, σ.9.

v Κρεμαλής Κ. (1991), Το δικαίωμα του ατόμου για κοινωνική πρόνοια: συμβολή στο νομικό προσδιορισμό των κοινωνικών υπηρεσιών, Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλας, σ. 204

vi Συνήγορος του Πολίτη (2016), Σύνοψη Διαμεσολάβησης, Χορήγηση επιδόματος μητρότητας από τον ΟΑΕΕ σε ασφαλισμένη που κατά την ημερομηνία τοκετού δεν ήταν ταμειακά ενήμερη λόγω ανωτέρας βίας. Διαθέσιμο στο: <https://www.synigoros.gr/resources/docs/20161228-synopsi.pdf>.

vii Αυτούσια απόδοση κειμένου με διαγράμμιση του συγγραφέα από: Συνήγορος του Πολίτη (2014). Επιστολή Συνηγόρου του Πολίτη, Αριθμ. Πρωτ.: 167883/51433/2014. Διαθέσιμο στο: <https://www.synigoros.gr/resources/voh8hma-energias-el-ep.pdf>, 19.

viii Δικαιούχοι είναι εναλλακτικά οι εργαζόμενοι φυσικοί, θετοί ή ανάδοχοι γονείς και των δύο φύλων, ανεξάρτητα από το είδος της δραστηριότητας που ασκεί ο άλλος γονέας ακόμη και αν ο άλλος γονέας δεν εργάζεται. Σε περίπτωση διαζυγίου, διάστασης ή γέννησης τέκνου χωρίς γάμο των γονέων του, την άδεια φροντίδας παιδιού λαμβάνει ο γονέας που έχει την επιμέλεια, εκτός και αν συμφωνήσουν διαφορετικά, άρθρο 38, Ν 4342/2015. Βλ. σχετικά και Προφύρη Ι. (2018), «Συμφιλίωση επαγγελματικής - οικογενειακής/προσωπικής ζωής. Διεθνείς και ευρωπαϊκές τάσεις. Η περίπτωση των γυναικών επιχειρηματιών και αυτοαπασχολούμενων», Ενημερωτικά Σημειώματα ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, Φεβρουάριος, σ.8

ix Βλ. σχετικά την με Αρ.Πρωτ.ΔΒ3Α/Φ115/12/ οικ.26130/10.7.2019 του ΕΟΠΥΥ εγκύκλιο του ΕΟΠΠΥ, με θέμα «Σχετικά με απόδοση δαπάνης επιδόματος τοκετού και εξωσωματικής γονιμοποίησης».

x Αναλυτικά για τη διαδικασία εγγραφής σε οικογενειακό γιατρό βλ. <http://www.dypede.gr/κέντρα-υγείας-2/>

xi Σε περίπτωση ιατρικώς υποβοηθούμενης αναπαραγωγής η ανώτερη δοσολογία γοναδοτροπινών που χορηγούνται ανά προσπάθεια είναι 5.000 IU και η συνολική ποσότητα για τους αγωνιστές ή ανταγωνιστές που θα χρησιμοποιηθούν, δεν πρέπει να ξεπερνά τις ενδείξεις και την συνολική δοσολογία κάθε σκευάσματος. Η corifollitropinalfa δικαιολογείται μόνο στα πλαίσια εξωσωματικής γονιμοποίησης πάντα σε συνδυασμό με GnRH ανταγωνιστή. Τα 100 και 150mcg corifollitropinalfa αντιστοιχούν σε 2.100 IU ανασυνδυασμένης FSH. Για την περίπτωση της σπερματέγχυσης η ανώτερη δοσολογία είναι 2.500 μονάδες ανασυνδυασμένων γοναδοτροπινών ή 3.000 μονάδες γοναδοτροπινών ανθρώπινης προέλευσης, εκτός εάν αιτιολογείται από τον ιατρό η ανάγκη αυξημένης δοσολογίας, τότε οι μονάδες αυξάνονται κατά 500 mg ανά περίπτωση. Κατ' εξαίρεση και σε ειδικές περιπτώσεις, χορηγούνται επιπλέον Wποσότητες μετά από έγκριση Επιτροπής κατ' εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κανονισμού. Σε σοβαρή ανεπάρκεια LH και FSH και μετά από έγκριση της κατά τα άνω Επιτροπής, όπου χρησιμοποιηθούν ανασυνδυασμένες γοναδοτροπίνες χορηγείται και ωχρινοτρόπος ορμόνη (LH) έως 2.000 IU.

xii Ομοίως. Έχει τεθεί σε ισχύ νέος ΕΚΠΥ από το 2018: ΦΕΚ Β 2315 / 19-06-2018, με τροποποίηση στην έναρξη ισχύος από το ΦΕΚ Β 4374 / 01/10/2018.

xiii Με την εν λόγω απόφαση εξασφαλίζεται η ισότιμη πρόσβαση όλων των ασφαλισμένων του Ε.Ο.Π.Υ.Υ., σε ενιαίο σύστημα παροχής υπηρεσιών υγείας, που έχει ως σκοπό την πρόληψη, διατήρηση, προαγωγή, βελτίωση, αποκατάσταση και προστασία της υγείας

xiv Στην έννοια του πολυτέκνου δικαιούχου των εν λόγω παροχών υπάγονται κατά τις διατάξεις του Ν.1910/1944, όπως τροποποιήθηκε με το Ν.3454/2006, οι γονείς που έχουν τη γονική μέριμνα και επιμέλεια τουλάχιστον τεσσάρων παιδιών από έναν ή περισσότερους γάμους

(είτε νομιμοποιηθέντων είτε νομίμως αναγνωρισθέντων ή υιοθετημένων), τα οποία είναι άγαμα και δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό τρίτο έτος της ηλικίας τους ή σπουδάζουν σε τριτοβάθμιες αναγνωρισμένες σχολές πανεπιστημιακής ή τεχνολογικής εκπαίδευσης και αναγνωρισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής ή εκπληρώνουν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις και δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό πέμπτο έτος της ηλικίας τους. Στις κατηγορίες των τέκνων, που προαναφέρθηκαν, συνυπολογίζονται και εκείνα που πάσχουν από οποιαδήποτε αναπηρία σε ποσοστό εξήντα επτά τοις εκατό και άνω ισοβίως, ανεξάρτητα από την οικογενειακή κατάσταση ή την ηλικία.

xv Κατασκηνωτικό Πρόγραμμα ΕΦΚΑ 2019 (παιδιών ασφαλισμένων-συνταξιούχων τ. Ο.Α.Ε.Ε), (<https://www.efka.gov.gr/el/anakoinoseis/kataskenotiko-programma-ephka-2019-paidion-asphalismenon-syntaxioychon-t-oeae>).

xvi Κατασκηνωτικό Πρόγραμμα ΕΦΚΑ 2020 <https://www.efka.gov.gr/el/deltia-tyroy/kataskenotiko-programma-e-ephka-2020>

xvii Σχετική η Αρ.Πρωτ.ΔΙΕΣ/Φ7/10/102401 Εγκύκλιος 79/2008, με θέμα «Μείωση εισφορών κατά 50% στις γυναίκες ασφαλισμένες μετά το δωδεκάμηνο του τοκετού»

xviii Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 259/2010, Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ΣΤ' Τμήματος, Συνεδρίαση της 22ας Ιουνίου 2010.

xix Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 259/2010, Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ΣΤ' Τμήματος, Συνεδρίαση της 22ας Ιουνίου 2010.

xx Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 259/2010, Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ΣΤ' Τμήματος, Συνεδρίαση της 22ας Ιουνίου 2010.

xxi Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 259/2010, Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ΣΤ' Τμήματος, Συνεδρίαση της 22ας Ιουνίου 2010.

xxii Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 259/2010, Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ΣΤ' Τμήματος, Συνεδρίαση της 22ας Ιουνίου 2010.

xxiii Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 259/2010, Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ΣΤ' Τμήματος, Συνεδρίαση της 22ας Ιουνίου 2010.

xxiv Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 259/2010, Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ΣΤ' Τμήματος, Συνεδρίαση της 22ας Ιουνίου 2010.

xxv Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 259/2010, Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ΣΤ' Τμήματος, Συνεδρίαση της 22ας Ιουνίου 2010.

xxvi ΣτΕ 2033/90, ΕΔΚΑ 1990, σελ. 25, ΣτΕ 2035/1990 ΕΔΚΑ 1991, σελ. 25, ΣτΕ 4888/1988. ΕΔΚΑ 1989, σελ. 805, Γν. ΝΣΚ 711/2001.

xxvii Σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της ισότητας βλ. ΣτΕ 2061/2006 & 1265/2006 σε Επιθεώρηση Δημοσίου και Διοικητικού Δικαίου 2008 σελ. 792 & 479, αντίστοιχα.

xxviii Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 259/2010, Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ΣΤ' Τμήματος, Συνεδρίαση της 22ας Ιουνίου 2010.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ & ΠΗΓΕΣ

Κουτσούκου Η. (2013), *Η νομική προστασία του παιδιού στην Ελλάδα*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Κουτσούκου Η. (2019), *Η κοινωνική προστασία της οικογένειας στη σύγχρονη Ελλάδα*, Αθήνα: Σιδέρη

Κρεμαλής Κ. (1991), *Το δικαίωμα του ατόμου για κοινωνική πρόνοια: συμβολή στο νομικό προσδιορισμό των κοινωνικών υπηρεσιών*, Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλας.

Ματθαίου Α. (1996), *Αλληλεπίδραση κανόνων δικαίου κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας στους κλάδους αναπηρίας, γήρατος και οικογενειακών βαρών*, Αθήνα-Κομοτηνή: Αντ. Ν. Σάκκουλας.

Προφύρη Ι. (2018), «Συμφιλίωση επαγγελματικής - οικογενειακής/ προσωπικής ζωής. Διεθνείς και ευρωπαϊκές τάσεις. Η περίπτωση των γυναικών επιχειρηματιών και αυτοαπασχολούμενων», *Ενημερωτικά Σημειώματα ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ*, Φεβρουάριος.

Στεργίου Α. (1996), *Οικογενειακά επιδόματα: (Τα οικογενειακά επιδόματα στο πεδίο έντασης ανάμεσα στην καθολικότητα και την επιλεκτικότητα) και Συλλογή Νομοθεσίας για την επιδοματικής προστασία της οικογένειας*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας.

Συνήγορος του Πολίτη (2014), *Επιστολή Συνηγόρου του Πολίτη*, Αριθμ. Πρωτ.: 167883/51433/2014. Διαθέσιμο στο: <https://www.synigoros.gr/resources/voh8hma-energias-el-ep.pdf>, 19.

Συνήγορος του Πολίτη (2016), *Σύνοψη Διαμεσολάβησης, Χορήγηση επιδόματος μητρότητας από τον ΟΑΕΕ σε ασφαλισμένη που κατά την ημερομηνία τοκετού δεν ήταν ταμειακά ενήμερη λόγω ανωτέρας βίας*. Διαθέσιμο στο: <https://www.synigoros.gr/resources/docs/20161228-synopsi.pdf>.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

Κατασκηνωτικό Πρόγραμμα ΕΦΚΑ 2019 (παιδιών ασφαλισμένων-συνταξιούχων τ. Ο.Α.Ε.Ε). Διαθέσιμο: <https://www.efka.gov.gr/el/anakoinoseis/kataskenotiko-programma-ephka-2019-paidion-asphalismenon-syntaxiouchon-t-oeae>.

Κατασκηνωτικό Πρόγραμμα ΕΦΚΑ 2020 Διαθέσιμο: <https://www.efka.gov.gr/el/deltia-tyroy/kataskenotiko-programma-e-ephka-2020>

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Αρ.Πρωτ.ΔΒ3Α/Φ115/12/οικ.26130/10.7.2019 του ΕΟΠΥΥ

Αρ.Πρωτ.ΔΙΕΣ/Φ7/10/102401 Εγκύκλιος 79/2008 του ΟΑΕΕ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

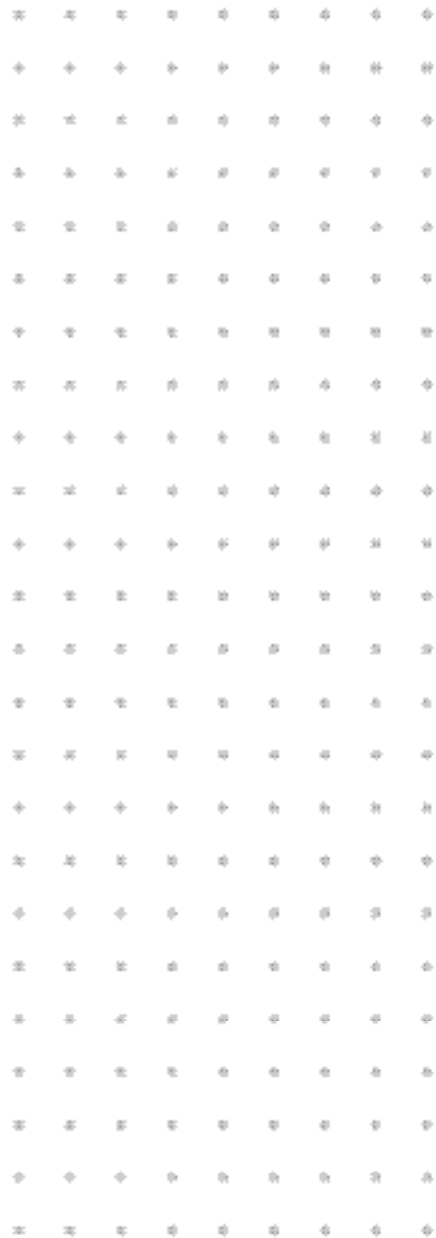
ΝΣΚ 259-2010

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

ΣτΕ 1910/1944

ΣτΕ 2061/2006

ΣτΕ 3454/2006

Οδηγός επιδομάτων μητρότητας και αδειών για τους/τις επιχειρηματίες/ αυτοαπασχολούμενους/ες

Στόχος του παρόντος Θεματικού Οδηγού είναι να αποτελέσει ένα εύχρηστο και πρακτικό εργαλείο για τις μητέρες επιχειρηματίες/αυτοαπασχολούμενες, ασφαλισμένες στον Ο.Α.Ε.Ε., αλλά και για κάθε ενδιαφερόμενο/η. Με εύληπτο και επιστημονικά τεκμηριωμένο τρόπο, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο, καταγράφονται οι ισχύουσες ρυθμίσεις για τα επιδόματα και τις άδειες μητρότητας. Ο Θεματικός Οδηγός περιλαμβάνει μια σειρά απαντήσεων σε συχνές ερωτήσεις σχετικά με τα δικαιώματα που απορρέουν από τη μητρότητα, τις προϋποθέσεις χορήγησης επιδομάτων και αδειών, τις ιατρικές δαπάνες, όπως αυτές της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής και της μαιευτικής περίθαλψης. Επίσης, εξετάζεται η στήριξη στις τρίτεκνες και πολύτεκνες μητέρες, οι διευκολύνσεις που παρέχονται με τη μείωση ασφαλιστικών εισφορών και η έμμεση προστασία της μητρότητας, με παροχές όπως είναι τα κατασκηνωτικά προγράμματα. Τέλος, επιχειρείται μία εμβάθυνση, με την εξέταση ορισμένων ειδικών περιπτώσεων. Η αποβίωση του τέκνου ή της μητέρας, η θετή και παρένθετη μητρότητα, τα δικαιώματα και τα ευεργετήματα που απορρέουν για τον πατέρα αποτελούν μερικές από αυτές.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πράξη: «Θεσμική, ερευνητική και επιχειρησιακή ενδυνάμωση της ΓΣΕΒΕΕ, ΟΠΣ 5001290»